

A misty landscape with two cranes in the foreground and a forest in the background. The scene is hazy, with a thick layer of mist or fog covering the ground and the lower part of the trees. The cranes are standing in a grassy field, and the forest in the background is composed of tall, thin trees, possibly pines or firs. The overall mood is quiet and atmospheric.

Kuuletko?

*Hannele Helin
Jukka Kuusisto*

Kiitokset

Lämmin kiitos Anna-Mari Kaskiselle, Tytti Issakaiselle, Virva Aspille, Esko Rotola-Pukkilalle, Paavo Hamuselle ja kaikille ihanille luontokuvaus- ja runokurssiystävälle, jotka olette opastaneet meitä kukin omalla sarallanne sekä tukeneet ja rohkaisseet meitä eteenpäin kuvien ja runojen poluilla.

Erityinen kiitos vielä kannustuksesta Hannelen ihanille lapsille perheineen ja Jukan rakkaalle Minna-vaimolle ajasta ja mahdollisuudesta heittäytyä tähänkin projektiin taas ihan täysillä.

Hannele ja Jukka

1. painos 2024

Kustantaja Studio Näre

Runot Hannele Helin

Kuvat Jukka Kuusisto

Taitto ja graafinen suunnittelu Studio Näre 2024

Kaikki kuvat ovat aitoja, lajien luonnollisessa ympäristössä kuvattuja valokuvia. Kuvaustilanteissa on noudatettu Suomen luonnonvalokuvaajien eettisiä periaatteita.

ISBN 978-952-65424-0-9

Otavan Kirjapaino Oy

Keuruu 2024

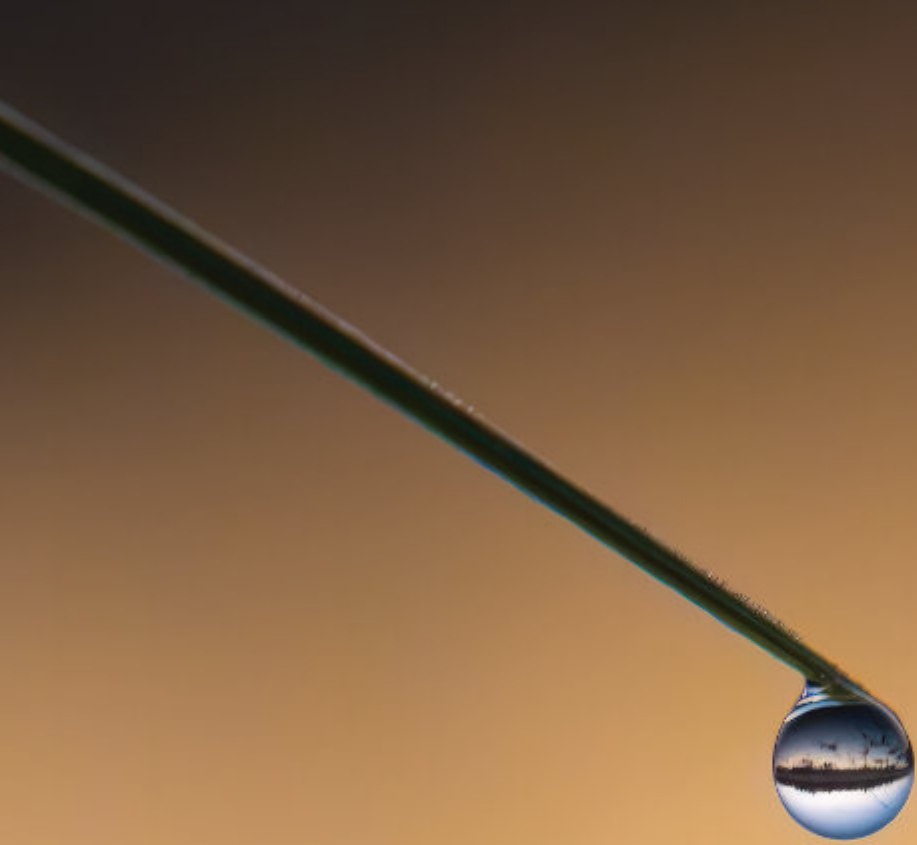
4041 0037
Painotuote

*Tiedätkö,
missä tuulet kauneimmin soivat;
missä maa
on villi ja vapaa,
minne tuulet tuoksunsa toivat?*

*Uskallatko silmäsi avata
ja tavata
itsesi uusilla poluilla;
kulkea siellä,
missä jalkasi ei ole tiellä;
tuntea tuulet kaikilla soluilla?*

*Uskallatko katsoa ohii sen,
mikä on niin ilmeinen,
ja nähdä enemmän?
Uskallatko avata ikkunan,
ottaa vastaan maailman
ja olla itse vähemmän?*

Pisaran maailma

Oli maailma ylösalaisin

pienen korren päässä.

Se maailma ihan pikkuisin

- joskus aivan jäässä.

Niin heijasti kauniisti pinnallaan,

kaikki ihmeet, kummat tämän maan,

se pisara ihan pikkuisin,

pitkän korren päässä.

Kuuletko?

*Kuuletko hiljaisen rauhan,
josta metsä laulaa meille?
Näetkö lempeän valon,
joka loistaa eksyneille?
Tunnetko lämmön syvän,
joka virtaa sydäimestä?
Aistitko kauniin ja hyvän,
jota mahtavat eivät kestä?*

*Astutko varoen siellä,
missä paljon on särkyvää?
Kuljetko sillä tiellä,
joka lohduttaa itkevää?
Tartutko käteen hentoon,
joka ei jaksa puristaa?
Päästätkö vielä lentoon
siipirikon, jota pelottaa?*

*Annatko sydämen johtaa
kohti huomista maailmaa?
Siellä paljon kaunista kohtaa,
vaikka maailma satuttaa.
Uskallatko olla sinä,
kuulla sisimmän kuiskauksen;
tulla todeksi itsellesi
lailla pienen peukaloisen?*

Herra Hyväntuulinen

Mutta sehän on
Herra Hyväntuulinen,
karhu hymyhuulinen!
Se itseksensä pohtii,
mitä kaikkea tohtii,
tehdä elämässä
– vai ollako vain tässä
ja hymyillä;
ei tarvitsisi piilossa lymyillä.

Vesiväen valtiias

Vesiväen valtiias
on usein varsin utelias.
Linssin
kun upottaa veteen,
heti paikalla sen eteen
saapuu tuo valtiias,
heppu mahtava ja utelias.

On sillä kuitenkin
syvä identiteettikriisi:
se ei tiedä,
ollako valtiias vai hiisi,
eikä kerro sen kude,
olisiko vastaus sittenkin
kenties linssilude.

Vesiväen valtiias
ei ole kovin puhelias.
Se pohtii syntyjä syviä,
etsii kultajyviä
olemassaolon kriisiin
ja istuu hiljaa, ihan vaii.

Jostain syvältä nousee kurnutus,
vieno, hienotunteinen muistutus:
– Kevät! On aika laskea maiti!

Valtiaamme – se heppu vaiitelias-
nyt onkin varsin innokas:
Se ei enää mieti,
ollako onnetonna

omaa minää potien,
vaan sankarina sotien
se käy taistoon hurjaan
kyllästyneenä mieleen nurjaan:
– Olen oikea roistojen roisto,
ja sankareista suurin,
minä lyön perin juurin
(– ja tässä tulee toisto:
– Perin juurin! -)
kaikki lierot ja kurjat,
käytän kaikki keinoni hurjat!
Aion, näet,
nyt jatkaa eloa vaivatonna,
olenhan kaikkien aikojen
mahtavin rupikonna!

Pelkkä Telkkä

*Pelkkä Telkkä pelkää
aavaa järvenselkää.
Ja uppo-outoja selkiä,
suljettuja telkiä.*

*Se laittoi pesän kooloon
ja sinne turvaoloon
muní munat somat,
jätti huolet omat.*

*Huolsi pojat lentoon,
oppi oloon rentoon.
Eikä enää pelkää
aavaa järvenselkää.*

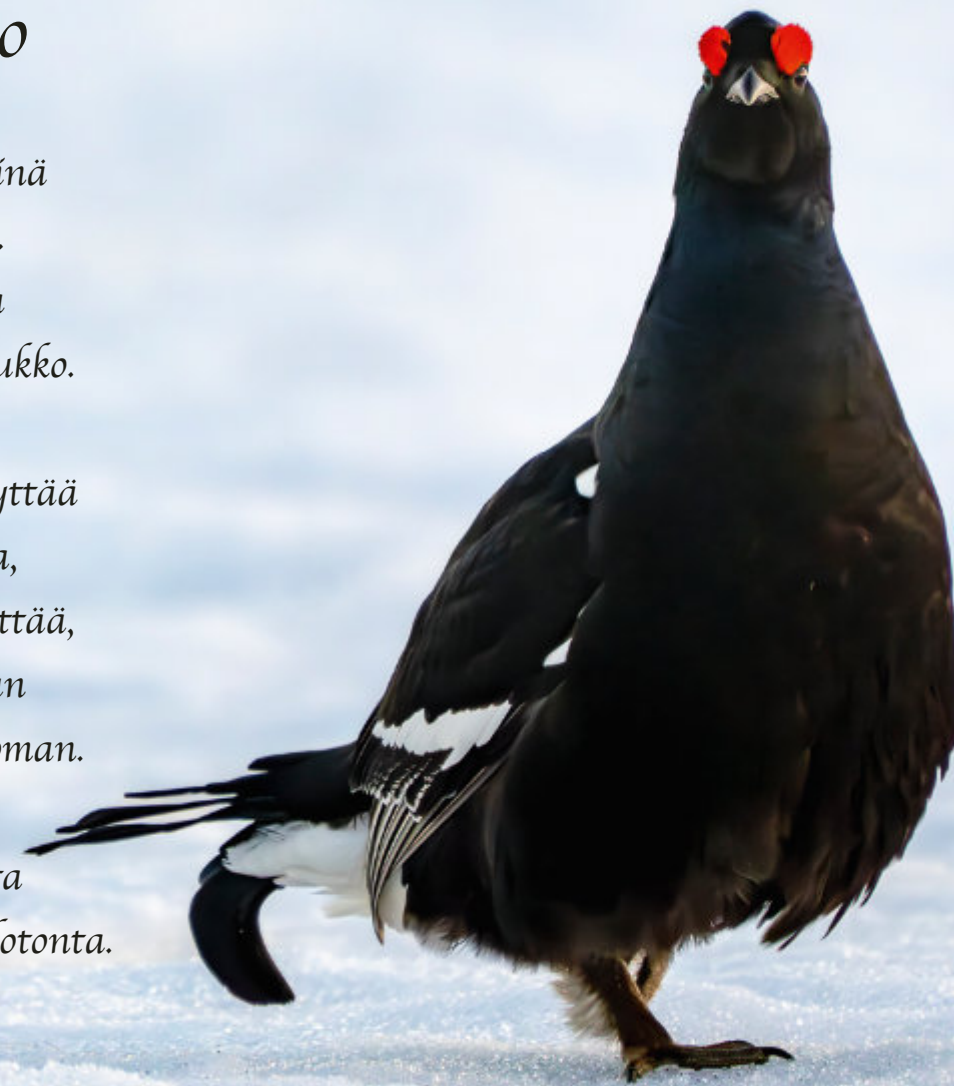
Teeriukko

*Ihan muina miehinä
käveli teeriukko.*

*Se tiesi olevansa
metsän mahtavin kukko.*

*Aikoi kaikille
tanssiaskeleensa näyttää
ja koko voimansa,
kaiken taitonsa käyttää,
jotta saisi ikioman
naaraan upean ja soman.*

*Tai vaikka monta
- ei sekään liene mahdotonta.*

Pakkanen

Pakkasen tuoksua tähtien takaa
hankien yllä tuulonen jakaa.
Nipistää poskia, varpaiden päitä,
järvetkin kirskuvat kirkkaita jäitä.

Talvinen puhuri metsiä huurtaa,
pakkasen poika aamuisin puurtaa.
Huiskaisee kuusia, viskelee jäitä,
helistää heleiksi oksien päitä.

Jäätyvän luonnon talvista taikaa,
lumisen metsän kauneinta aikaa,
vihurit viiltävät poskien päitä;
pakkaset pirstovat sydänten jäitä.

Oravaínen

*Oravaínen heíluhäntä,
tupsukorva vähäläntä
tikapuilla verrytteli,
itseänsä elvytteli.*

*Pakkaspoika pian haihtuu,
kesäväriin turkki vaihtuu:
kevät koittaa, valo voittaa,
linnunlaulu aamun soittaa.*

*Mietiskeli heíluhäntä,
tupsukorva vähäläntä,
minne voisi pesän láittaa,
mistä risut pesään taittaa.
Poijat pian puussa hyppii,
oksat, havut suuhun nyppii.
Emo huokaa: - Mistä ruokaa;
kävyt, siemensato suokaa!*

*Hiljallensa heíluhäntä,
tupsukorva vähäläntä
heitti huolet kevätvaloon,
meni vanhaan tuttuun taloon.
Pisti kuntoon viime kesän
ikioman poikaspesän;
kevät koitti, valo voitti,
rastas tuutulaulun soitti.*

Jänönen

Vieressä vihreitä lehtiä;
miten ihmeessä voisi ehtiä
kaikki maailman mannut tutkia!
Kun on pieni, pehmeä ja pörröinen,
hento, herkkä ja hiljainen
on matkassa monia mutkia:

Kettu voi tulla pensaan takaa;
auttaako silloin, jos hiljaa makaa,
vai korjaako tuoni pikkuisen?
Haukka tai pöllö vaarana on,
on pieni jänö on ihan suojaton
alla petojen nälkäisten katseiden.

Ei tiedä pieni ja pörröinen,
mikä on lopulta kohtalo sen;
on vieras eilinen ja huominen.
Maailma silmien edessä,
elämän ihmetys silmissä
niin hauras on, pieni suloinen.

Sienímetsässä

Sienímetsän kätköissä
asuu onnellinen kansa.
Niillä väriä on vaatteissa
ja hymy kasvoillansa.

Sienímetsän kätköissä
ei häitää, vaikka laittaa
nutun nurin, takaperin
tai oksanpätkän taittaa.

Sienímetsän kätköissä
hyvä kaikkien on olla:
ei kukaan siellä yksin jää,
ei kukaan ole nollla.

Pienen pieni

*Pienen pienestä kukasta
siemen kypsyä voi.*

*Pienen pienissä purjeissa
tuulien laulu soi.*

*Pienen pienessä pilvessä
pisara ilkamoi.*

*Pienen pienessä sateessa
korento karkeloi.*

*Pienen pienissä aluissa
elämä unelmoi.*

*Pienen pienessä katseessa
vapaus ilakoi.*

*Pienen pienessä laulussa
rakkauden sävel soi.*

*Pienen pienessä hetkessä
rikkaaksi tulla voi.*

Kevyin siivín

*Kaikki kesän keveys siivissään
ne tanssivat kiehtovin kuvioin,
kirjovat näkymättömin piirroin
tarinansa taivaan kanteen;
yhteiset hetket auringon alla.*

*Poissa on painava syksy,
talven ankara pakkanen
ja arvaamaton kevät oikkuineen.
Kuín kesä ne ovat kuoriutuneet
– muuttaneet muotonsa –
tanssiakseen olemassaolon iloa.*

*Maan tomu karistettuna,
hurmioituneina haaveistaan
tuulien tuhansissa tuoksuissa
ne tanssivat ylistäen elämää.*

Vapaana vangittu

*Tuulien vallaton voima
villi riemu ja räikkaus;
taivaan tanhuvilla
hurmioitunut vapaus.*

*Kokemusten kaipuu
ajaa eteenpäin,
säie kerrallaan
satuttaa, tarttuu;
kuin seitti
sítöo sisímmän.*

*Kahlittuna kuolemaan
vastassa varjojen maa
sídötun sisímmässä toivo:
vangítullekin
vielä kuuluu valo.*

Huuto

*He kantavat maailmaa harteillaan,
nuo pienimmät jalkaimme alla.
He purkavat raskaita taakkojaan
ääneti huutamalla.*

*Heidän huutonsa kaikuu tyhjyyteen
ja erottuu kaikesta muusta,
sillä kaikkein viiltävin valitus
nousee pienimpien suusta.*

Itkevä ikimetsä

Maanpiiristä kantautuu laulu,
joka kaikuu kipuna kauas.
Se soittaa metsien murhetta
soiden surua salojen sielun.

Se tuntee muutoksen tuulet,
jotka pelkoa herättävät.
Se kurottaa toivoen taivaan taa,
vaikka sävel murtuen särkyyy.

Jos kuljet kevyin askelin,
herkin korvin kuuntelet kauas,
voit kuulla tuon sävelen särkyneen,
ikimetsän sydämen itkun.

Metsänhaltia

Vanha haltia hiljaa mieltien
istuu kannon juurakolla.
Aika rientää haltian kulkien
kauas muistojen vainiolla.

Se muistaa mahtavat hongat
ja kuusien kauniit kerkät.
Se muistaa soiden autereet
ja vanamon kukat herkät.

Muinaismetsän tuimissa tuulissa
nousi latvus taivasta kohti.
Puun ydin lujaksi lujittui,
sydän kasvua ylemmäs johti.

Vielä kuuluu hiljainen huokaus
ikivanhan haltian suusta.
Sen haltian kerrotaan syntyneen
ikimetsän sydänpuusta.

Pisarat

*Ei kauneus kadonnutkaan,
se vain muutti muotoaan.*

*Viimeiset valonsäteet
kimaltavat eletyn elämän pinnalla
niin kuin syvät uurteet
lempeän vanhuksen poskilla.*

Kosketus

*Näen itseni sinussa,
sinun piirteesi minussa.*

*Kuín heijastus
me kuvastumme toisissamme.*

*Sinä olet,
minä olen,
enemmän totta yhdessä.*

*Rajapinnalla
herkkä kosketus.*

Valkeus

*Kesäyönä ei pimeä tullutkaan,
on hiljaista,
usva verhonaan soutaa emo
poikanen rinnallaan.*

*On hiljaisuus täynnä harmoniaa,
ilma suopursun tuoksua tulvillaan,
vesi kantaa hellästi pinnallaan.*

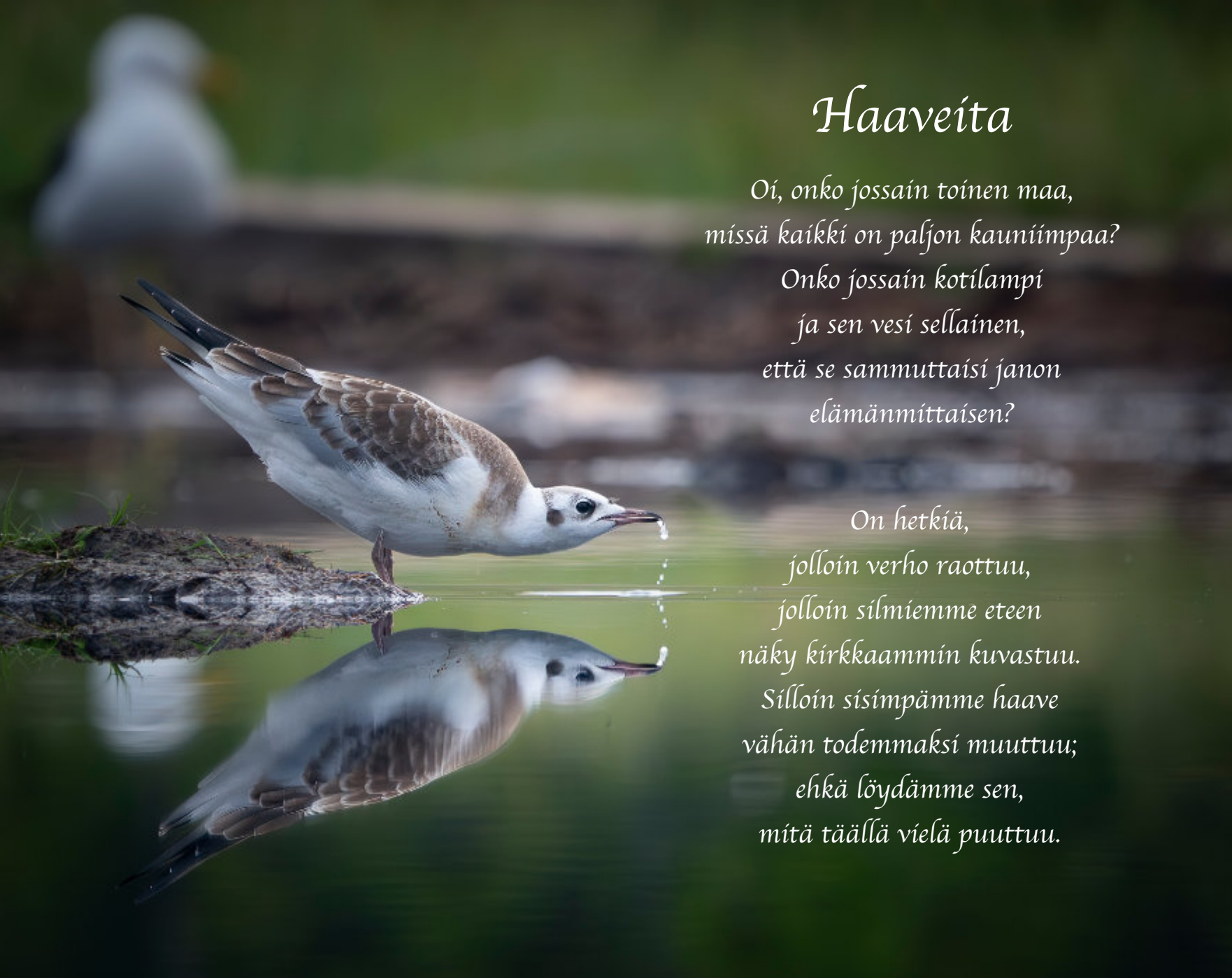
*Minä näen,
miten perhe odottaa:
vielä nuorinkin siivilleen kohoaa,
vielä yhdessä nousemme taivaan taa!
Muttei kiirettä, kesäyön rauha vaan...*

Haaveita

Oi, onko jossain toinen maa,
missä kaikki on paljon kauniimpaa?

Onko jossain kotilampi
ja sen vesi sellainen,
että se sammuttaisi janon
elämänmittaisen?

On hetkiä,
jolloin verho raottuu,
jolloin silmiemme eteen
näky kirkkaammin kuvastuu.
Silloin sisimpämme haave
vähän todemmaksi muuttuu;
ehkä löydämme sen,
mitä täällä vielä puuttuu.

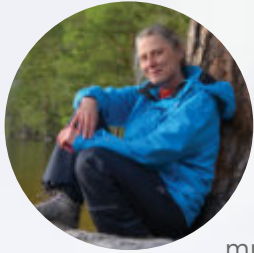

Oletko?

Oletko vielä siellä,
missä hämärä laskeutuu?
Missä askelten kaiku on raskas,
murhe taivaalle kurottuu.
Missä autius ympärillä
voimat viimeiset kadottaa,
ja pimeyden painon alla
toivo itkien luovuttaa.

Oletko silloin siellä,
kun jaksa en kauempaa?
Kun unien öinen virta
yhä uudelleen katkeaa.
Kun hetket illasta aamuun
kaikki viipyvät viipymistään,
ja auringon aamuinen valo
antaa odottaa itseään.

Oletko vielä siellä,
kun mitään ei jäljelle jää?
Kun sydän on revitty rikki
ja itkee vain ikävää.
Kun käsi tavoittaa tyhjää,
jos vierelle kurottaa;
oletko vielä siellä,
missä kaikki muu katoaa?

Hannele Helin

Hannele on keuruulainen luokanopettaja. Runollisten lahjojensa lisäksi hän on innokas luonnossa liikkuja ja luontoharrastaja. Luonnossa hänellä on usein mukanaan myös kamera, joka tallentaa vastaantulevia luonnonilmiöitä kauniiksi luontokuviksi. Muiden muassa linnut ovat Hannelelle rakkaita ja 100 lintua vuodessa –haaste alkaa olla helppo nakki :).

Hannele tunnetaan monipuolisesta runotuotannostaan. Runoissaan hän kuvaa luontoa ja sen ilmiöitä hyvin syvällisesti mutta myös rennon hauskasti, niin että monet runot sopivat erinomaisesti lapsillekin. Hänen koskettavista ja kauniista runoistaan aukeaa useiden lukemiskertojenkin jälkeen vielä aivan uusia ulottuvuuksia.

Tämän kirjan idea syntyi, kun Hannele näki kuvan ”Vesiväen valtias” ja hänen luova mielensä sanoitti kuvan saman tien rupikonnan olemusta upeasti kuvaavaksi runoteokseksi! Siitä ei voinut muuta kuin jatkaa, ja idea kirjasta oli valmis.

Hannele on käynyt useilla runokursseilla mm. Vivamon opistossa Anna-Mari Kaskisen ja Tytti Issakaisen ohjauksessa sekä muilla luovan kirjoittamisen kursseilla. Hän on aikaisemmin julkaissut runokirjan vuonna 2017 nimeltään Edessä kultaa, takana hopeaa – rajalla.

- Jukka

Jukka Kuusisto

Jukka on keuruulainen eläinlääkäri.

Hän innostui luontokuvaamisesta vuonna 2022 ja on opiskellut Luontokuvaajan ammatilliset perusteet -kurssin Otavan opistossa lukuvuonna 2022–2023. Hänellä on ollut kaksi näyttelyä vuonna 2023 yhdessä kuvaajaystävänsä kanssa: ”Maat ja veet” – näyttely Pihlajaveden erämaapäivillä sekä ”Pieni suuri luonto” -näyttely Keuruun museolla.

Jukka on nopeasti innostuva ja täysillä asiaan heittäytyvä persoona. Kirjoitettuani runon erääseen hänen kuvaansa ei mennyt kauankaan, kun hän jo tuumasi, että äkkiäkös me yksi kirja tehdään. Eikä minua tarvinnut paljon yllyttää.

Jukan kuvat ovat herkkiä ja puhuttelevia. Ne kertovat siitä, miten asiat voi nähdä myös sydämellään, ja synnyttävät runon kuin itsestään. Huoli kaikkein pienimmistä, ekosysteemien sekä ikimetsiemme säilymisestä ja

rakkaus kaikkeen elävään on joissain kuvissa lähes käsin kosketeltavissa. Kuvat kertovat paitsi luonnosta myös paljon siitä ihmisestä, johon olen saanut tutustua tällä matkalla. Tarttuva innostus, sinnikkyys ja periksiantamattomuus sekä rohkeus opetella uutta ovat piirteitä, joita olen saanut ihailta vieressä. Jukka opetteli taitto-ohjelman käytön, taittoi kirjan ja loi sen koko ulkoasun. Jäljen voitte nähdä kirjan jokaisella aukeamalla.

- Hannele

